

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 20 november 2014

MEDITATIE

De dauw

In deze schone oosterse beeldspraak vergelijkt de Heere door de mond van de dichter Zijn volk met de morgendauw bij het aanlichten van de nieuwe dag. Welke wondere naamgeving voor een volk zonder enige schoonheid in zichzelf, maar dat zich door goddelijke genade leerde kennen als een kind des toorns.

Naar de letterlijke betekenis spreekt de dichter van “de jeugd des Heeren”. Zo ontelbaar en zo schitterend als de vroege dauwdruppels uit de schoot van de dageraad voortkomen, zo verschijnt er een volk dat uit God geboren wordt, en hun eeuwige jeugd tegemoet gaat. In Christus zullen zij weer met een nieuwe schoonheid pralen.

“De dauw uwer jeugd.” Als wij de dauw in de vroege morgen wel eens

**Uit de baarmoeder des
dageraads zal u de
dauw uwer jeugd zijn.**

Psalm 110:3

aandachtig bezien hebben, dan hebben wij met verwondering gelezen in het schone boek van Gods schepping. In dat zilveren dauwkleed heeft elke druppel zijn eigen plaats ontvangen. De ene druppel op duidelijk zichtbare wijze, terwijl een andere wat meer verborgen schittert. Het geheel vertoont echter een rijke verscheidenheid en toch vormen deze dauwdruppels één schoon geheel.

Hierin schittert de veelvuldige wijsheid Gods naar het vrije van Zijn welbehagen, niet alleen in de moordenaar aan het kruis, maar ook in de godvrezende Jozef. In deze dauwdruppels schittert Paulus naast Timótheüs en Manasse naast Obadja. Waar de dood heerste, gaat nu het nieuwe leven uit God zich op God richten in de droefheid naar God en in een liefdesmart over de zonde, en heilig verlegen om een schuldovernemende Borg. “De dauw uwer jeugd.” De dauw zonder de glans van de zonnestralen is niet zo schoon als wanneer de glans van de morgenzon hem bestraalt. Immers, wanneer het vroege zonlicht de bedauwde velden beschijnt, dan gaat in die dauw een wereld van ongekende schoonheid en weelde leven. Die in zichzelf zo kleurloze waterdruppels gaan de zonnestralen terugkaatsen gelijk fonkelende diamanten en geven daarbij een verkwikkende geur. ‘Als Christus,

de Zon der Gerechtigheid, het hart bestraalt, gaat de dauw van Zijn eigen werk schitteren tot Gods eer en tot stichting van onze naasten.’

Het dierbare geloof zegt van Hem: “Beminlijk Vorst, Uw schoonheid hoog te loven, gaat al het schoon der mensen ver te boven.” En nu gaat het met Gods kinderen net als in het rijk der natuur.

Niet elke dauwdruppel weerkaatst de gehele zon. Daarvoor is de zon immers veel te groot en de dauwdruppel veel te klein. Maar alle tezamen echter weerkaatsen zij toch de volle rijkdom van de zon in het werk der schepping, zowel de kleine druppel als de grote. En zo mag het nu ook zijn door de wondere bedieningen van de Heilige Geest in het grote werk der herschepping in het hart van de zondaar. Want ook daar vertoont ieder van Gods kinderen, elk op eigen plaats en ieder op eigen wijze, de rijkdom van Gods vrije genade in Christus Jezus, de Zon der Gerechtigheid. Gods kinderen zijn als de dauw. En waar genade mag schitteren in de levende beoefening tot Gods eer, zouden zij hemel en aarde wel te hulp willen roepen om de Heere groot te maken. Hier blijven echter nog zoveel tijden dat de wolken van strijd en grote twijfel en de felle aanvechtingen de schitterende glans van de dauw verdonkeren. Doch eenmaal zal er een volk worden vergaderd dat weer ten volle gaat beantwoorden aan hun doel. Als de Heere Zijn schoonheid op hen gaat leggen en in hen Zijn eigen werk beziet, dan wordt zo waar: “Dit volk heb Ik mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen.” En dan mag hier alles nog met zoveel gebrek en soms als een doodbrakende Heman vervuld worden. Maar wanneer de morgenstond der eeuwigheid straks zal aanlichten, zullen zij eeuwig als heilig sieraad in heerlijkheid blinken, als een parel aan de middelaarskroon van Koning Jezus, om dan eeuwig Zijn lof te vertellen. Dan zal de Vorst van al Uw schoon getuigen.

Inhoud

- 1 De dauw
- 2 Huisgodsdienst in Israël (1)
- 3 Stem uit het verleden (3)
- 4 O gij uitzinnige Galaten (2)
- 5 Even maar... (2)
- 6 De taal der bevinding (3)
Overwinteren en
overzomeren
- 7 Uit vroegere jaren (2)
De bekering van Muckle Kate
- 8 Thomas Hog
- 8 Boekaankondigingen
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

Huisgodsdienst in Israël

– Een bemoedigende bijeenkomst
in een bijzondere loofhut –

Ooit heb ik bij een Joodse arts uit Rotterdam in een loofhut gezeten. De beste man had me uitgenodigd voor het jaarlijkse Loofhuttenfeest en ik had er wel zin in dit eens mee te maken. Nee, ik hoor niet bij degenen die vinden dat christenen naar Jeruzalem moeten trekken om het Loofhuttenfeest mee te vieren en daar aan de voeten van rabbijnen te zitten. Hun beroep op een tekst als Zacharia 14:16 overtuigt me niet echt. Maar Rotterdam lag niet zo ver weg en ik vond het erg vriendelijk van die Joodse dokter en zijn vrouw dat zij hun huis en hut voor deze goy (heiden-christen) wilden openstellen. Welnu, daar zat ik dan als reformatorische dominee in een Joodse loofhut (een zogenoemde soeka). Het was een boeiende ervaring, het was er gezellig en er zijn interessante gesprekken gevoerd. En toch...

Uiteindelijk ben ik met een dubbel gevoel naar huis gegaan. Want *wie* er ook waren in die vrolijk versierde loofhut, *Hij* was er niet. Hij Die eenmaal op de grote dag van het feest geroepen heeft: ‘Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke’ (Joh. 7:37). Kortom,

de Messias van Israël was afwezig. En als Hij er niet is, dan is het leeg.

Onder de rook van Asdod

Onlangs zat ik, samen met mijn vrouw, weer in een loofhut. Ditmaal niet in Rotterdam, maar in Israël. In de stad Gedera, om precies te zijn. Gastheer bij deze gelegenheid was ds. David Zadok, de bekende voorganger van een Joods-christelijke gemeente ten noorden van Asdod.

Heerlijke gerechten werden door mevrouw Zadok opgedist, waaronder een delicatess van Joden uit Jemen. We hadden echter nauwelijks de tijd om van al dat lekkers te proeven, want we werden verwacht in een andere “loofhut”. In het kerkgebouw van “Grace and Truth” verzamelden zich inmiddels enkele honderden mensen voor de eerste conferentie van reformatorische gemeenten in Israël. Dat zijn gemeenten die de leer van vrije en soevereine genade zijn toegedaan, ook al kent men doorgaans helaas de kinderdoop niet.

Nee, het was niet de eerste bijeenkomst met een reformatorisch karakter in het land van de Bijbel. Zo be-

staat er al enkele jaren een “reformed pastors fellowship”, een verband van voorgangers waar ook het Deputaatschap voor Israël bij betrokken is. Er was echter nog nooit een samenkomst geweest van reformatorische gemeenten als zodanig.

Het idee hiervoor was geboren bij de leiders van deze gemeenten. Zij hadden ook het thema bedacht: “family worship”, huisgodsdienst dus. En de schrijver van dit artikel kreeg het verzoek dit onderwerp te behandelen.

Ik schrok er wel van, want juist bij zo’n onderwerp voel je zo’n groot tekort in je eigen leven. Toch heb ik me aan dit verzoek niet durven onttrekken. En, om eerlijk te zijn, ik vond het eigenlijk best een voorrecht dit te mógen doen. Zodoende kwam ik opnieuw op een Loofhuttenfeest (“sukkot”) terecht. Dit keer zonder veel takken en twijgen, maar wel met een bijzondere Aanwezigheid. Want als ik me niet vergis, was de Koning Zelf in het midden!

Van Jeruzalem tot Rotterdam

Het was goed in die “loofhut”. We mochten vele oude bekenden ontmoeten maar ook nieuwe gezichten zien. De deelnemers waren gekomen uit alle delen van het land, van het noordelijke Galiléa tot de zuidelijke Negev. Ook ds. Baruch Maoz en zijn vrouw waren er.

Bijzonder was de ontmoeting met een jongeman uit Jeruzalem. Zijn vader, Antony Simon, is voorganger van de gemeente “The Voice in the Wilderness” aldaar. Helaas kon pastor Simon er niet bij zijn. Joshua vertelde dat hij in Turkije was om onder moslims Bijbels uit te delen. Hij had zelfs toegang gekregen tot kampen van Syrische vluchtelingen. En de week daarvóór was hij in Irak geweest om lokale christenen bij te staan in hun verdrukkingen.

Als je zoiets hoort, voel je diep respect in je hart en ben je stil verwonderd dat ook in die gevaarlijke oorlogsgebieden het Evangelie nog z’n vrije loop mag hebben. Tegelijk voel je je beschaamd. Wat hebben wij ervoor over als het er op aankomt?

Naast de Joodse deelnemers aan deze conferentie - uiteraard de hoofdmoot - was ook een aantal buitenlanders op komen dagen. Onder hen was onze vriend G.J. Roukens met enkele familieleden uit de omgeving van Rotterdam. Meneer Roukens is al vele jaren nauw betrokken bij het Joodse volk. Hij is onder meer adviseur van het Isaïc da Costa Fonds, de interkerkelijke stichting die indertijd is op-

Ik hoor niet bij degenen die vinden dat christenen naar Jeruzalem moeten trekken om het Loofhuttenfeest mee te vieren.

gericht om de kerkbouw van "Grace and Truth" in Israël te ondersteunen. Hoewel deze organisatie thans ook andere projecten steunt, heeft zij in de achterliggende jaren - samen met de stichting "Ezra for Israel" uit Canada - net het zetje mogen geven dat nodig was om dit bouwproject tot een goed einde te brengen. Er is nog wel geld nodig om bepaalde voorzieningen aan te brengen, maar de kerk mag er inmiddels zijn!

Het was voor dhr. Roukens dan ook een blijde gebeurtenis deze bijeenkomst mee te maken in dit mooie, ruime kerkgebouw. We zijn de mensen van Isaïc da Costa dankbaar voor hun (blijvende) inzet. Trouwens, zonder hun hulp was het mij niet mogelijk geweest de conferentie te bezoeken. De Heere gedenke hen en zegene hen uit Sion!

Nazareth heeft een bijzondere plaats in Gods Woord. Maar ook los daarvan, laat niemand meer zeggen dat uit Nazareth geen goeds kan voortkomen!

Ook uit Nazareth...

Toen we op het terrein van de kerk arriveerden, zagen we een grote touringcar uit Nazareth staan. Wat was het geval? Ouderling Maarten Dekker was, samen met zijn vrouw en een groep van wel 40 mensen, vanuit het verachte Nazareth op reis gegaan om deze gezinsconferentie bij te wonen. Tot onze verrassing bevond zich ook een aantal Joden uit Peru bij dit gezelschap. Nog maar enkele jaren geleden zijn zij vanuit Zuid-Amerika naar het land van hun voorvaders geëmigreerd. Inmiddels wonen zij de bijbelstudiebijeenkomsten van onze Israëlwerker bij en tonen zij grote belangstelling voor de waarheid. Ook deze mensen waren meegekomen. Nazareth heeft een bijzondere plaats in Gods Woord. Maar ook los daarvan, laat niemand meer zeggen dat uit Nazareth geen goeds kan voortkomen! En laten we bidden dat er, ook in die stad, nog velen gevonden worden die met Nathanaël tot de belijdenis mogen komen: 'Rabbi, Gij zijt de Zone Gods, Gij zijt de Koning Israëls!' (Joh. 1:50).

(wordt vervolgd)

Krabbendijke,

ds. C. Sonnevelt

ds. F. Costerus
1635-1703

De bekering van de stokbewaarder

En er geschiedde snel een grote aardbeving, alzo dat de fundamenten des kerkers bewogen werden; en terstond werden al de deuren geopend, en de banden van allen werden los.

Handelingen 16:26.

Deze aardbeving, toegepast op de stokbewaarder, wiens hart daardoor tot beven werd gebracht, wijst ons aan, dat de Heere door een ongewone weg een zondaar tot bekering kan brengen. Het gewone middel is het Woord des Heeren, maar daar zijn verschillende dingen die God gebruikt tot aanleiding, opwekking en voorbereiding, waarop Hij dan door Zijn Geest de bekering werkt. Hier gebruikte Hij een aardbeving, waardoor niet alleen de fundamenten van de kerker werden bewogen, maar ook het hart van de stokbewaarder tot de grond toe omgekeerd. Om Paulus te bekeren gebruikte de Heere een licht uit de hemel, waardoor hij ter aarde werd geslagen, met een stem daarbij: *Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?* Hand. 9:3-5. De apostel Petrus, gevallen zijnde, werd tot nadenken gebracht door het kraaien van een haan, Matth. 26:75. Dit hebben wij te onthouden tot ons nodig onderricht, om niet verkeerdt van de bekering te oordelen. Wanneer sommigen horen dat deze en die op een ongewone wijze tot inkeer zijn gebracht, verwerpen zij dat ten enen male, omdat zij juist langs de gewone weg daartoe gekomen zijn. Anderen houden hun eigen bekering verdacht, omdat zij niet zo wonderlijk en niet met zulk een omslag zijn bekeerd als die. Doch dit is een misslag. De Heere houdt met alle zondaars niet enerlei koers. Hier gebruikt Hij een aardbeving; omtrent anderen wat anders. Wij zijn aan de gewone en verordende middelen der bekering gebonden, namelijk het lezen, horen en overdenken van Gods Woord; dat moet door ons worden waargenomen. Maar de Heere onze God is daaraan niet gebonden, Die is vrij en werkt vrij. Het is altijd Zijn Heilige Geest, en Deszelfs kracht, die het hart verandert; maar de uiterlijke wegen, aanleidingen en toegangen zijn onderscheiden. Hier komt te pas, hetgeen de Heere Jezus tot Nicodemus zeide, tot onderwijzing van de wedergeboorte lerende: *De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet vanwaar hij komt, en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk die uit den Geest geboren is*, Joh. 3:8.

Uit: *De geestelijke mens*, Florentius Costerus, Barneveld 2001

O gij uitzinnige Galaten

In de rondgestuurde brochure over het feest der inzamelingen is een heimwee naar oudtestamentische gebruiken te bespeuren. Als we die opnieuw gaan invoeren, dreigen we - net als de Galaten - terug te vallen in vormen van wettische dienstbaarheid die ons beroven van alle troost die er is in het ware Evangelie. Op de kerkvergadering in Jeruzalem, beschreven in Handelingen 15, is echter nadrukkelijk gezegd dat het de Heilige Geest goedgedacht heeft zulke lasten niet aan de christenen uit de heidenen op te leggen.

Joodse christenen

In de tijd van het Oude Testament waren er naast allerlei burgerlijke wetten ook ceremoniële wetten. Ze waren beide onderscheiden van de eeuwigdurende zedelijke wet van de Tien Geboden. De Joden hebben afstand moeten nemen van de burgerlijke wetten toen hun zelfstandig volksbestaan voorbij was en vreemde mogendheden Israël regeerden. De ceremoniële wetten waren schaduwachtig en zijn vervuld in Christus en zijn dus niet meer nodig in de eredienst.

Christenen uit de Joden leefden evenwel in een overgangstijd waarin zij

Joodse gebruiken vasthielden, maar ze mochten die niet als verplichting opleggen aan christenen uit de heidenen. Men zal er zo geen bezwaar tegen maken als Joodse christenen nog aandacht geven aan sommige oudtestamentische feesten. Ze vierden hun Bevrijdingsdag als ze Seider-avond hebben en spreken dan over het Paaslam: Christus. Wie zal het hun verbieden? Dit zijn feesten van het Joodse volk en als men hierbij terugdenkt aan het volksverleden en het staat in het licht van de vervulling dan is daar niets mis mee. Wel is het mis als christenen uit de heidenen Handelingen 15 ongelezen laten en oudtestamentische inzettingen tot voorschriften van christenen willen maken, zoals we nu zien gebeuren.

Vorm en wezen

Veel vormen van het Oude Testament hadden hun waarde voor de samenleving en voor de schaduwrijke godsdienst van die tijd. Er is nu evenwel een nieuwe bedeling van het genadeverbond.

Wat in allerlei vormen werd afgebeeld, is in Christus rijk vervuld. De schaduwen hadden een wettische vorm, ook al behoorden ze bij het genadeverbond. Het was de wetti-

sche bolster waar het heilgeheim in verborgen was. In de Hebreeënbrief wordt het op verschillende plaatsen aangetoond.

Wie nu terug wil naar de wettische vormen, wendt de blik af van Christus en van Zijn verdiensten. Het gevaar is niet denkbeeldig dat men zoveel waarde gaat hechten aan die vormen, dat men ze nodig gaat achten voor zijn zaligheid. Dan is de grond voor de zaligheid niet meer in Christus en in Zijn offer alleen. Dan is men weer met een juk van dienstbaarheid bevangen, zoals Paulus het noemt en nog onder de vloek van de wet (Gal. 5:1 en 3:10).

Mochten we in ootmoed zoeken de Heere te danken met een verbroken hart en verslagen geest. Het is een gave van Hem!

De dienstmaagd moet uitgedreven worden

We zouden graag zien dat de schrijvers van de brochure studie maakten van de brief van Paulus aan de Galaten. Paulus moest het ook opnemen tegen hen die 'dagen, en maanden, en tijden, en jaren' wilden vasthouden, en vreesde dat hij het Evangelie onder hen tevergeefs verkondigd had (Gal. 4:10,11). Paulus houdt ons niet voor om weer oudtestamentische feesten in te voeren, maar hij begeerde dat Christus gestalte kreeg in de Galaten (vers 19). Maar dan moest 'de dienst-

Wie nu terug wil naar de wettische vormen, wendt de blik af van Christus en van Zijn verdiensten.

maagd' wel uitgedreven worden, want ze vervolgde, met haar zoon, die uit de Geest geboren waren (vers 29 en 30).

Laten we hopen dat we dit uitdrijven in eigen hart en leven kennen of leren kennen. Gevallen onder het werkverbond hebben we altijd weer de neiging onze werken onder de genade te vermengen. Iedereen moet in eigen leven leren dat onze ziel zo nooit ruimte krijgt.

Bunyan tekent het in De Christenreis als hij vertelt hoe Christen door Wereldwijs naar de heer Wettisch wordt gestuurd en daarbij bijna vermorzeld wordt door de berg Sinaï. De weg naar de zaligheid is een weg van sterven door de wet aan de wet om voor God te leren leven (Gal. 2:19). In die weg wordt niet ons 'ik', maar God verheerlijkt. En wordt dat niet het verlangen van de wedergeborene?

Nieuwtestamentische dankdag

Het is verdrietig dat de schrijvers van de brochure het Nieuwe Testament nagenoeg niet gebruiken.

Alleen sommige teksten worden genoemd over de leer van Christus, maar dan wordt de strekking van de inhoud omgebogen naar de ceremoniële wetten. Een voorbeeld is Markus 7:9, waar de Heere Jezus de Farizeeën aanspreekt over het teniet doen van het vijfde gebod door hun eigen inzettingen er over heen te leggen. De Heere verwijt hun daar dat ze Gods gebod te niet doen om hun eigen inzettingen te onderhouden.

De schrijvers willen dit gebod Gods dan ook laten slaan op ceremoniële wetten, zoals het feest der inzameling! En ondertussen schrijven ze toch ook dat we een tekst wel in zijn verband moeten lezen.

Hun doel blijft echter de herinvoering

van het oudtestamentische feest der inzameling. Als we nu Gods bedoeling met dit oudtestamentische feest voor ogen houden en Zijn bedoeling liefhebben en zoeken, dan zijn we blij met onze dankdagen. Laat een wettische gezindheid onze hoogmoed toch niet voeden en laat er ook geen wettische gezindheid zijn bij wat we aan dankdaggaven meebrengen.

Mochten we in ootmoed zoeken de Heere te danken met een verbroken hart en verslagen geest. Het is een gave van Hem! Dat offer zal Hem daarom meer behagen dan welk ander offer van ons. In die weg komt er plaats voor het werk van Christus. Hem alleen zij de eer!

(slot)

Goes,

ds. C.J. Meeuse

2

Even maar...

Beloofte in het tweede gebod

Maar het lange tweede gebod is - gelukkig - nog niet ten einde. De Wetgever, de VerbondsJehova, spreekt nog verder. Gelukkig wel. Na de ernstige bedreiging (zie *Even maar* van vorige week) om af te schrikken, nu een belofte om te lokken. Te lokken tot Zijn liefdedienst, waarin Hij Zich in de lijn der geslachten vrijmachtig wil verheerlijken. Daarom, beef toch voor de waarschuwing tegen de eigenwillige godsdienst.

Buig onder Hem Die alleen de dienst uitmaakt, in het hart en leven. Hij ijvert daarover en daarvoor! Bemin toch deze getrouwe Verbondsgod, Die het zo waard is naar Zijn Woord en wil gediend te worden. Nu vervolgt Hij met majesteit vanaf de Sinaï: '...máár Ik doe barmhartigheid...' Elke zondagmorgen horen we dit weer. Met aandacht? Met eerbied? *Maar*, in tegenstelling dus met het voorafgaande. Hij bezoekt zeker in Zijn heilige ijver het in de gezinnen en geslachten voortvretende en meeslepemde kwaad van de eigenwillige godsdienst. Maar Hij doet ook

'barmhartigheid aan duizenden'. Bij de bedreiging telt Hij tot drie of vier in Zijn verbondswraak. Bij de belofte telt Hij in Zijn verbondstrouw tot duizenden... Ontelbaar veel! Hij toont *barmhartigheid*. Dat wil zeggen: Hij brandt van heilige verbondstrouw en opzoekende zondaarsliefde in Christus Jezus. Zijn goddelijke ingewanden rommelen van eeuwigheid. En dat toont Hij in het leven van 'degenen die Mij liefhebben'. En dat blijkt in de wandel uit 'Mijn geboden onderhouden'. Een leven dat getuigt van de hartelijke liefde tot de Heere en Zijn Gezalfde, tot alles wat van Hem is, dus ook tot ál Zijn geboden.

Laat dit toch tot u doordringen, voordat u allerlei vragen gaat stellen en misbruik hiervan gaat maken. Elke automatisme is de Schrift vreemd. Voor ieder van ons geldt persoonlijk: u moet wedergeboren worden (Joh. 3). Ik kan met mijn godvrezende opa die Boven is niet voor God verschijnen; en met mijn bekeerde moeder niet voor God bestaan. De God der geslachten voert aanbiddelijk Zijn wel-

behagen uit. En daarom roept de HEERE zo welmenend uit: 'Och, dat ze zulk een *hart* hadden, om Mij te vrezen, en al Mijn geboden te allen dage te onderhouden, opdat het hun en hun kinderen wél ging in eeuwigheid!' (Deut. 5:29). Ja, Hij zegt het: 'en hun kinderen'. De vreze des Heeren werkt dóór. Zou deze laatste belofte niet even zeer waar zijn als de bedreiging? Een leven in de tere vreze des Heeren, hartelijk verbonden aan Zijn dienst en inzettingen, zal toch niet zonder zegen zijn voor het nageslacht. Nogmaals, hier liggen vragen genoeg, pijn genoeg, omdat er zoveel persoonlijke en huiselijke schuld ligt. Maar dat maakt Gods waarachtige belofte niet ongedaan. Hij werkt toch altijd door onze onmogelijkheden? Toch altijd ondanks onze onwaardigheid en afmakingen?

Bij de Sinaï verteert de braambos niet, omdat IMMANUËL erin is. Hij alleen is daarom onze hoop. Hoop voor het nageslacht.

v. A.

DE TAAL DER BEVINDING

Overwinteren
en overzomereren

3

De jaargetijden wisselen elkaar af en naarmate je ouder wordt, lijkt dat elkaar steeds sneller op te volgen. Ook in het geestelijke leven zijn er verschillende 'jaargetijden'. Die wisselen elkaar wat anders af dan in de natuur.

Ik denk aan die preek van Philpot (1802-1869) over Jesaja 18:5-6, getiteld "De winter voor de herfst of der zielen aanwas in de genade". Zelf heb ik een beduimelde uitgave van 1916 met een voorwoord van ds. J.J. Knap, maar onlangs is de preek weer uitgegeven, nu met een toelichting van broeder ds. B.J. van Boven van De Valk-Wekerom.

Het gaat in die preek over de opwas in de genade en dan komen verschillende standen van het genadeleven naar voren. De orde der seizoenen in het Goddelijk leven is niet lente, zomer, herfst en winter, gelijk in de natuur, maar lente, zomer, winter en herfst, zo zegt Philpot. En vervolgens gaat hij de bevindelijke onderwijzingen van God in de ziel beschrijven. In vers 6 van Jesaja 18 komen ook de werkwoorden *overzomereren* en *overwinteren* voor.

Voorzichtig

Aan het bovenstaande moest ik denken, toen ik mijn gedachten liet gaan over de zegswijze *overwinteren* en *overzomereren*. Of ook wel: *overzomereren* en *overwinteren*. Voordat de herfst aan-

breekt en de oogst zal worden binnengehaald, zal het in de lente ontluikende leven eerst nog een zomer, maar ook een winter kennen. Zal het werkelijk tot de oogst komen?

Onder ons wordt het nogal eens gehoord: 'Laat het maar eens overwinteren en overzomereren'. Waarom? Wel, meestentijds wordt bedoeld: als er kentekenen gehoord worden van het eerstbeginnende leven, dienen we voorzichtig te zijn. Laat er maar eens wat tijd overheen gaan. Dan kun je bezien of het echt geweest is. Het is immers gevaarlijk een mens direct maar op te bouwen in wat men als een begin van het nieuwe leven denkt te kunnen onderscheiden. Paulus heeft niet voor niets gewaarschuwd: 'Leg niemand haastelijk de handen op' (1 Tim 5:22a). En de kanttekening zegt dan bij het woordje *haastelijk*: 'Dat is, zonder behoorlijke en genoegzame beproeving van den persoon, zijn leven en zijn leer gedaan te hebben'.

Comrie en Van Reenen

In een leerrede over Psalm 143:11 spreekt Alexander Comrie (1707-1774) over de oorzaken van de dodigheid, die er kan heersen onder de gelovigen. Als één der oorzaken noemt hij het niet nauwkeurig acht slaan op de pasbekeerden. Dan kan het gebeuren dat er mensen zijn die terstond de handen

opleggen en er het stempel op zetten: 'O, mijne geliefden! het placht zo niet te zijn; men keurde niet af of aan; men wilde het laten *zomereren* en *winteren*'.

En ds. G. van Reenen (1864-1935) schrijft in Zondag 30 van zijn catechismusverklaring over de waardige disgenoot. Dat moet niet alleen iemand zijn die gedoopt is, maar hij zal toch ook minstens achttien jaar oud moeten zijn: 'Immers, hij moet zich zelve kunnen beproeven; hij moet den dood des Heeren kunnen verkondigen. Het is waar, tot het Avondmaal zijn wel eens jeugdiger gasten toegelaten en daar werd dan dikwijls grote ophef van gemaakt, maar het komt dikwijls verkeerd uit. 'Vroeg wijs, vroeg zot'. 'En als dan een jeugdig persoon bliken van bekering geeft en behoefte aan het Avondmaal heeft, wat dan?' Ik zou het verstandig oordelen, hem te laten wachten tot zijn achttiende jaar. 'Laat het maar eens *overzomereren* en *overwinteren*', zeiden de ouden'.

Variatie

De uitdrukking 'laat het nog eens overwinteren en overzomereren' bevat een behartigenswaardig advies en heeft een bijbelse grondslag. Ook als we bijvoorbeeld denken aan het spreken van Naomi tot Ruth en aan de vragen die Filippus stelt aan de Moorman. Zulk spreken komt voort uit voorzichtigheid. Niet uit achterdocht. We mogen voorzichtigheid en achterdocht niet vereenzelvigen. Wat zou Joh. 2: 23-25 ons hierin te zeggen hebben? 'En als Hij te Jeruzalem was op het feest, geloofden velen in Zijn Naam, ziende de tekenen die Hij deed. Maar Jezus Zelf betrouwde hun Zichzelf niet, omdat Hij hen allen kende. En omdat Hij niet van node had, dat iemand getuigen zou van de mens; want Hij Zelf wist, wat in de mens was'. Opmerkelijk dat direct *daarna* Joh. 3 volgt: de noodzaak van de wedergeboorte.

Soms hoor je weleens een variatie op de bedoelde uitdrukking. En soms wordt er iets aan toegevoegd. Zo hoorde ik wijlen ds. J. Karens in Opheusden op de hem eigen wijze eens zeggen: 'Laat het maar eens overzomereren, overwinteren en overherfsten'. Misschien dacht hij op dat moment aan Philpot.

Leerdam,

ds. J. Schipper

De bekering van Muckle Kate

Zo bezette een krachtige overtuiging van zonden de arme ziel van Muckle Kate, de oude vrouw die de tachtig jaar al was gepasseerd. Weken, maanden, ja zelfs jaren gingen voorbij en nog steeds bleek de vrouw door de pijn van het overtuigende werk van de Heilige Geest, als een geest van dienstbaarheid, gewond te zijn.

In de diepten van overtuiging en ontwaking verging het haar ziel als Leviticus 26 aangeeft: 'Dit zal Ik u ook doen, dat Ik over u stellen zal verschrikking, tering en koorts, die de ogen verteren'... En Muckle Kate weende zich blind. Zij verloor, evenals Paulus op weg naar Damascus, het gezicht. Het waren tranen vanwege de zonden die deze blindheid teweegbrachten. De verharding was eerst groot, maar de verslagenheid van haar ziel was nu veel groter.

Bij een bezoek aan de pastorie hoorde zij het geroep van een koppel jonge eenden. 'O, arme dieren', zo riep zij uit, 'jullie zijn gelukkige, gelukkige schepselen. Je hebt niet de Zaligmaker gekruisigd, zoals ik gedaan heb; het zou goed voor Muckle Kate zijn om evenals jullie eenden te worden, dan zou zij geen zonden hebben om rekenschap van te geven. Geen zonde, geen zonde!'

In het derde jaar van haar zielens-

mart, vroeg ds. Mackenzie haar of zij aan het Avondmaal wilde deelnemen. Echter onder geen voorwaarden wilde zij aan de heilige Dis aangaan. Voelde de predikant dat de verlossing op komst was? Voor Kate was de verlossing uit genade nog een verborgenheid. Zij voelde de smart van haar gevangenschap en de boeien van zonde en satan waarmee zij gebonden was. Maar de kracht van de meerdere Simson om deze touwen en banden te verbreken, kende zij niet. Het Avondmaal was voor zo'n onreine vrouw als zij was te heilig. 'Moet ik naar die heilige Tafel gaan. Ik, die mijn handen beoedeld heb met het bloed van de Zaligmaker! Mijn aanwezigheid zou die gezegende instelling ontheiligen en een smet werpen op de gehele gemeente. Neen, nooit zal ik aan die Tafel aanzitten. Het Avondmaal is niet voor mij!'

De dag van de bediening van het Avondmaal was aangebroken. De tafels werden bediend en Mackenzie maakte reeds aanstalten om de plechtigheid te besluiten. De duizenden, die onder de open hemel waren bijeen vergaderd, luisterden naar het slotwoord van de predikant. Opeens klonk een kreet van wanhoop achterin de schare. Het was een schreeuw als van een vrouw in nood, zo luid dat de echo door de omliggende heuvels weerkaatst werd. Het was Muckle Kate die in grote nood verkeerde.

Honderden stonden van hun zitplaatsen op en keken angstig in de richting waar de kreet vandaan kwam. Ds. Mackenzie kende de stem en hij wist waarom de arme vrouw om hulp riep. Hij drong tussen het volk door naar de plaats waar Kate zat, vatte de blinde en stokoude vrouw bij de hand en leidde haar naar de tafel. Weer liet hij de tekenen van brood en wijn op de tafel zetten. Daar ontving Muckle Kate voor de ogen van de duizenden aanwezigen de tekenen van het lichaam en bloed van de Zaligmaker der wereld. Met haar natuurlijke ogen kon zij deze niet waarnemen, maar zij ontving een geestelijk oog om op het volbrachte offer van Christus te zien.

Nu mocht ze geloven dat Hij met Zijn dierbaar bloed ook voor haar onnoemelijke schuld en zonden had betaald. Haar geopende consciëntie werd gereinigd door het bloed des Verbonds.

Ds. Mackenzie sprak na deze ontroerende gebeurtenis over de woorden: 'En daar zal niet één klauw achterblijven'. Deze toespraak werd zo rijk gezegend dat ongeveer tweehonderd zielen werden ontwaakt tot een gevoel van hun verloren staat buiten Christus.

Drie jaren bracht Muckle Kate na deze grote verandering nog op deze aarde door. Niemand behoefde aan haar bekering te twijfelen, want zij was klaar en helder vanonder de verschrikkingen der wet verlost en tot het ware geloof in Christus gebracht. Zo diep als zij was ingeleid in de kennis van haar zonde, zo diep werd zij geleid in de kennis van Christus. Ze ontving de volle verzekering van haar aandeel in het volbrachte werk van Christus en was geheel verslonden in de heerlijkheid van haar Verlosser. Christus was haar in alles dierbaar geworden. Toen zij haar pelgrimsreis beëindigde, was zij bijna negentig jaar oud. Bij het afscheid nemen van dit Mesech der ellende sprak zij: 'Vertel aan anderen dat ik Hem heb gevonden. Ik heb Hem gevonden, ik die Hem bijna negentig jaren veracht en tegengestaan heb, ik heb Hem gevonden, ik jaag er naar of ik Hem nog grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus gegrepen ben'. Daar lag zij op haar sterfbed in de verwachting van de eeuwige heerlijkheid. 'Vertel', zo sprak zij, 'aan de slechtsten onder de zondaren, de dronkaards, de zedelozen, de sabbatsbrekers, de dief, de lasteraar, de leugenaar, de spotter, de ongelovige, vertel hun dat ik, een levend bewijs van iedere zonde, dat zelfs ik de Zaligmaker heb gevonden, dat zelfs ik de liefde van de Zaligmaker heb gekend'. Hier was een bewijs van hoop voor de allergrootste der zondaren! Muckle Kate, een zegeteken van genade! 'Dit is een getrouw woord en alle aanname waardig, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben' (1 Tim. 1).

Muckle Kate behoorde tot de velen die ten tijde van ds. Mackenzie in het net van het Evangelie werden gevangen.

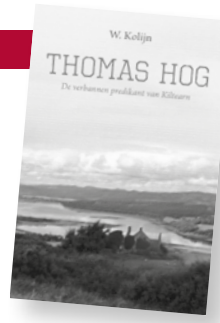
(slot)

Uit: Gelijk de dauw van Hermon, L.J. van Valen

De grafsteen van Ds. Mackenzie in Lochcarron.

Thomas Hog

De Schotse kerkgeschiedenis is indrukwekkend; veel voorgangers hebben zwaar geleden om hun geloof. Sommigen zijn overbekend, anderen minder. Thomas Hog (of Hogg) behoort bij de laatste categorie. Het voorwoord van dit boek, geschreven door W. Kolijn, ouderling van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Terneuzen, noemt hem 'een haast vergeten geloofsheld'.

Anders dan de titel zou doen vermoeden bevat het boek méér dan de levensbeschrijving van Hog (1628-1692). Dat is echter geen bezwaar; het is zelfs verrijkend. De schrijver motiveert het als volgt: 'Om het lijden dat Thomas Hog in zijn ambtelijke loopbaan heeft moeten ondergaan des te beter te kunnen begrijpen is de levensschets van deze *verbannen predikant van Kiltearn* geplaatst in het licht van de rijke Schotse kerkgeschiedenis'. Hiermee heeft Kolijn de liefhebbers van de Schotse kerkgeschiedenis een goede dienst bewezen.

Opmerkelijk is dat de schrijver eerst twee hoofdstukken wijdt aan de mogelijke oorzaken waarom Hog zo snel in de vergetelheid is geraakt en aan zijn afkomst. Waarna in de hoofdstukken 3 t/m 6 compact de kerkgeschiedenis van Schotland wordt beschreven.

In dit gedeelte komt (te) beperkt de voortdurende strijd om de macht in de kerk (verhouding kerk en staat) aan de orde. De (minachtende) opvatting van de koningen over het presbyteriaanse stelsel van kerkregering was de basis voor de heftige conflicten tussen kerk en staat en leidde tot zware vervolging; met als doel de Schotse kerk onder een bisschoppelijk juk te brengen. In andere hoofdstukken worden overigens regelmatig facetten van de vervolging behandeld waaruit duidelijk blijkt hoe de Schotse kerk verdrukking en vervolging over had voor het presbyteriaanse stelsel. De oven werd heet opgestookt, maar 'het braambos verbrandde niet', zoals het wapen van de Schotse kerk weergeeft. Vanaf hoofdstuk 7 wordt de geschie-

denis van Hog vervolgd. Zijn weg van kapelaan tot predikant wordt gevoelig beschreven (hoofdstuk 9). Trefend is de uitspraak van Hog, na veel geestelijke worstelingen: 'Vertrouwing behaagt ons, maar onderwerping behaagt God'.

Aansprekend wordt beschreven hoe de jonge Hog in zijn eerste gemeente Kiltearn een opvallend stempel op het geestelijk leven van zijn gemeente mocht zetten. Slechts zeven jaren was Hog er dienstbaar toen hij in 1661 werd afgezet en daarmee losgescheurd van Kiltearn. Een bijna 30-jarige periode van vervolging en zware verdrukking volgde. Ruim vierhonderd predikanten die trouw bleven aan het Nationaal Convenant werden verjaagd: de zwartste periode in de geschiedenis van de Schotse kerk. Enkele hoofdstukken worden gewijd aan de diverse perioden van Hogs gevangenschap. Met name de beschrij-

ving van het ongeveer tweejarig verblijf op het beruchte rotseiland Bass Rock geeft een beeld van de ongekende wreedheid van de vervolging van Hog en vele anderen. Hier blijkt de waarheid van het lied: 'Houdt Christus Zijne kerk in stand, zo mag de hel vrij woeden'.

Na zijn vrijlating leefde Hog in ballingschap in Engeland en in Nederland. Na een kort verblijf in zijn geliefd Kiltearn stierf hij in zijn 64^e levensjaar. De tekst op zijn grafsteen is opmerkelijk (blz. 215).

Hoewel Hog geen preken of andere geschriften naliet, leren we hem kennen uit de geschriften van anderen. Tijdgenoten omschreven Hog als een man van formaat. Zijn woorden hadden gezag en zijn advies woog zwaar. Uit dit boek blijkt dat Hog nog spreekt nadat hij gestorven is.

Ruim 300 voetnoten, twee pagina's met geraadpleegde bronnen en een persoonsregister zijn onderdeel van het boek. Van harte aanbevolen.

Rhenen, J.J. Schipaanboord

N. a.v. "Thomas Hog, de verbannen predikant van Kiltearn"; W. Kolijn; uitg. de Banier, Apeldoorn; ISBN 978 90 336 15542; 239 blz.; € 22,95.

BOEKAANKONDIGINGEN

"Een Kind is ons geboren", Isaac Ambrosius; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2662 8; 104 pag.; € 9,90.

Selectie uit Ambrosius' meest geliefde werk, *Het zien op Jezus*, waarin hij schrijft hij over het wonder van Christus' menswording.

"Verblijdt U - Vreugde (serie Lichtdraggers)", Charles Haddon Spurgeon e.a.; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2653 6; 128 pag.; € 4,90.

Citaten die aansluiten bij vreugdevolle momenten. Zowel tijdelijk geluk als de vreugde in God vormen het thema van dit deeltje.

"Verzoening door het kruis", Matthew Henry; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2631 4; 94 pag.; € 12,50.

In 45 korte meditaties wordt ingegaan op de noodzaak van de verzoening door Christus.

"Het evangelie van Mozes - 2", ds. P. den Butter; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2636 9; 246 pag.; € 29,90.

Vanuit de overtuiging dat door Mozes het Evangelie van Gods Zoon is verkondigd, is dit boek over de tweede helft van het bijbelboek Numeri geschreven. De auteur is emeritus predikant in de Chr. Ger. Kerken.

“Een helpende hand”, ds. A. Elshout; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2621 5; 142 pag.; € 12,50.

Heruitgave van een bekend geworden boek, dat al vaak een helpende hand heeft geboden aan mensen in psychische en geestelijke nood.

“Een bijzondere dag”, ds. J. Joppe; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2651 2; 70 pag.; € 9,90.

Geschenkbboek voor jongere en oudere jarigen, waarin ds. Joppe op dertig aspecten van het jarig zijn ingaat. De auteur is hersteld hervormd predikant te Woudenberg.

“De kinderdoop bij Calvijn”, ds. G. Kater; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2627 7; 144 pag.; € 17,50.

Te midden van de vele stemmen die in deze tijd te horen zijn over de kinderdoop, is het leerzaam om te luisteren naar de reformator Calvijn. De auteur is predikant van de Hersteld Hervormde Gemeente van Hasselt-Rouveen-Zwolle.

“De Wittenbergse nachtegaal”, Ed Kooijmans; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2623 9; 381 pag.; € 32,50.

Een uitgebreide kennismaking met Luthers kerkmuzikale activiteiten, met als ondertitel “De wereld van Luthers liederen”. Met tal van illustraties.

“Mijn hoop is op U – Toevlucht (serie Lichtdragers)”, John Bunyan e.a.; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 26529; 128 pag.; € 4,90.

Citaten uit het werk van kerkvaders, reformators en puriteinen over de enige Toevlucht in alle omstandigheden.

“RichtingWijzer”, Laurens Snoek; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2654 3; 374 pag.; € 13,90.

Dit dagboek voor tieners bevat eenvoudige, kernachtige stukjes die aansluiten bij de belevingswereld van tieners.

“Wie is aan U gelijk?”, ds. A.C. Uitslag; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2629 1; 80 pag.; € 9,90.

Boek voor jongeren vanaf zestien jaar over een aantal van Gods eigenschappen. De auteur is predikant van de Chr. Ger. Kerk op Urk (Eben-Haëzer).

“Hoe zalig is het volk”, ds. P. de Vries; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2663 5; 172 pag.; € 18,90.

Zestien levensschetsen met herinneringen aan kinderen van God. De auteur is hersteld hervormd predikant in BovenHardinxveld.

“Waakt dan te allen tijde”, A. Hellenbroek e.a.; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 978 90 331 2659 8; 384 pag.; € 14,90.

Een dagboek met een ernstige en beemoedigende inhoud, afkomstig uit de geschriften van Nederlandse oudvaders.

ke. Die liggen in het Kohlbrugge-archief van de Utrechtse Universiteit.

De auteur koos voor een chronologische uitgave. Mogelijk zijn er nog onontdekte brieven, maar hier treffen we een serie aan, in de oorspronkelijke spelling, soms Duitstalig. Het leven van Kohlbrugge in de periode van 1856 tot 1875, zijn sterfjaar, wordt zo bekender. Lang niet alles was in oudere biografieën verwerkt! De brieven verlenen inzicht in blijde en droevige feiten in de familie- en vriendenkring en vertellen welke gasten uit Nederland Elberfeld aandeden, soms ook voor de sacramentsbediening. Wij volgen hem op reizen per stoomboot of trein.

De ondertitel verduidelijkt waartoe: de beschrijving van de route naar Nederlandse kansels die hij mocht maken. Daarvoor zetten vrienden zich in. Zij vroegen zelfs om audiëntie bij koning Willem III!

Op 29 juni 1856 stond Kohlbrugge te Vianen voor het eerst op een hervormde kansel. Bevriende dominees, zoals ds. J.G. Verhoeff en ds. G.G. Gobius du Sart, stelden die voor hem open. Boele noemt minstens vijftien plaatsen waar Kohlbrugge werd uitgenodigd. Bijlage 1 biedt het overzicht. Met name de band met de Waalse gemeente te Delft was hecht. Kohlbrugge herinnerde er in 1868 aan dat één der Delftse dopelingen zijn duizendste was. Het eerste Nederlandse beroep ontving hij in 1857 uit Middelburg, van de Vrienden der waarheid. Dat uit Zoutelande uit 1865 is bekender.

Kohlbrugge weigerde consequent(?) diensten te vervullen in een afgescheiden gemeente, terwijl hij zelf een afgescheiden gemeente in Duitsland diende. De predikanten P. Los, A. van den Oever en H.H. Middel nodigden hem daartoe ooit uit. Hij schreef: ‘Ik antwoord U (...) dat ik mij alleen en uitsluitend geroepen gevoel om het Woord Gods te prediken in de vanouds bestaande landskerk en dat ik in de nevenkerken geen heil zie en ook nimmer gezien heb’. Brieven aan hen kregen als aanhef “mijnheer”, waar hervormden met “geachte broeder” werden aangesproken. Kuyper was zelfs “Hooggeachte medebroeder en Waarde Vriend”. Maar terecht zegt Boele dat hij geen medestander van Kuyper bleek bij diens reformatieplannen en activisme. Zonder bezwaar ging hij echter wel voor in de Hoogduitse gemeente in Den Haag en Zwitserse kerken. De Doleantie maakte Kohlbrugge niet meer mee.

Boele blijft in dit boek op de achtergrond en laat de correspondenten aan

BOEKENNIUWS

“Zonder kansel kon hij niet leven; de weg van H.F. Kohlbrugge langs vele kansels in Nederland”, H. Boele; uitg. Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2614 7; 390 blz.; € 39,50.

Het onderzoek naar het leven en de nagelaten werken van ds. H.F. Kohlbrugge (1803-1875), predikant van de Niederländisch-reformierte Gemeinde te Elberfeld (Duitsland), blijft boeien en levert nieuwe publicaties op. Dit voorjaar verscheen “Zonder kansel kon hij niet leven”. De

auteur, de heer H. Boele, bewees in het verleden reeds een kenner en liefhebber te zijn van de theoloog Kohlbrugge. In eerste instantie lijkt de titel vreemd. Als er aangeduid zou zijn dat Kohlbrugge van genáde moest leven... Maar de inleiding verduidelijkt de keuze. Het is een citaat van hemzelf: ‘Ohne die Kanzel, ohne die Predigt möchte ich nicht leben’.

Boele bestudeerde de correspondentie van en aan “Ko” - zo ondertekende hij brieven aan zijn tweede echtgenote - bewaard gebleven dagboeken en dergelij-

het woord. Hij zorgt voor een inleiding en verduidelijkt zaken in voetnoten. Zo valt het volle licht op Kohlbrugge en zijn relaties. Een prima opzet. Het boek verscheen in samenwerking met de Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften en zal velen boeien!

Ik heb één punt van kritiek: waarom is er

geen personenregister opgenomen? Wie bijvoorbeeld wil onderzoeken of er een briefwisseling bestond met Groen van Prinsterer, moet het gehele boek doorbladeren.

Zwijndrecht,

C.R. van den Berg

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Boskoop: ds. M. Karens te Werkendam;
Te Carterton (Nieuw-Zeeland):
ds. R.A.M. Visser te Terneuzen.

BEDANKT

Voor Den Haag i.c.m. Scheveningen:
ds. M. Joosse te Hendrik-Ido-Ambacht;
Voor Grand Rapids-Beckwith (VS):
ds. F. Mulder te Rhenen.

■ PASTORIEZORGEN

Ongeval mw. E. Hakkenberg-van Arkel
Onze (schoon)moeder is tijdens haar verblijf in de Harense pastorie gevallen en heeft haar heup gebroken. Ze is inmid-

dels geopereerd in het Martini Ziekenhuis in Groningen en de operatie is goed verlopen.

Onze moeder verblijft momenteel in een verpleeghuis in Groningen om te revalideren, zodat ze, als de Heere het geeft, t.z.t. weer naar Neborgh in Zwijndrecht terug kan keren.

Haar adres is:
Verpleeghuis Coendershof
Woning 11, Kamer 425
Helper Brink 59
9722 EK GRONINGEN

Hartelijke groeten,
ds. en mw. J.B Zippro

■ AANGEPASTE KERKDIENTEN

Genemuiden

Op **zaterdag 22 november** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Genemuiden een aangepaste kerkdienst gehouden worden voor mensen met een verstandelijke beperking. In deze dienst hoopt ds. C. Hogchem voor te gaan. Aanvang: 14.30 uur. U bent allen van harte uitgenodigd.

Veenendaal

Op **zaterdag 29 november** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Veenendaal een aangepaste kerkdienst gehouden worden voor mensen met een beperking.

In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt ds. B. Labee voor te gaan. Het thema van de preek is: "Gods bewaring in de vurige oven", n.a.v. Dan. 3. Iedereen - wel of niet gehandicapt - is van harte welkom.

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2014

* Pag. 148, **gemeente BERKENWOUDE.**

Het adres van preekbeurtenregelaar T. Slingerland en diens e-mailadres zijn gewijzigd in: Kerkweg 45a, 2825 BR Berkenwoude, tpslingerland@kpnmail.nl

* Pag. 180, **gemeente DRACHTEN.**

Scriba van de diaconie is nu: M. Jacobsen, Ljiploane 10, 9269 NK Feanwâlden, tel. (0511) 476794, e-mail: mjacobsen@kliksafe.nl

BERICHTEN

■ TOERUSTINGSCURSUS JEUGDEVANGELISATIE TE WERKENDAM

De mogelijkheid wordt geboden om een toerustingscursus voor kinder- en tiener-evangelisatie te volgen, die gegeven wordt door de Landelijke Werkgroep Jeugdevangelisatie.

Data: **donderdagavond 4 en 11 december.**

Locatie: kerkgebouw Geref. Gemeente te Werkendam, Sigmondstraat 47.

Cursusleidster: Anke Konijn-Wiersma.

Kosten: € 10,- p.p.

De cursus gaat door bij minimaal 10 deelnemers.

Opgave (**uiterlijk 28 november**) en info bij secretaresse IIsabé van der Heiden, e-mail: lwj@kliksafe.nl

■ ZANGAVOND TE SLIEDRECHT

Barendrecht

Psalmzangavond m.m.v. bovenstemgroep Ouderkerk a/d IJssel op **zaterdag 29 november**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van Geref. Gemeente te Barendrecht, Ploegwei 1. Inleiding op de psalmen door ds. L. Terlouw.

Sliedrecht

Psalmzangavond op **zaterdag 29 november**, aanvang: 19.30 uur, in de Boazkerk te Sliedrecht, Rondo 325, m.m.v. Pieter Heykoop, organist. Opening, meditatie en sluiting: ds. A.T Huijser. Collecte t.b.v. bouwfonds Boazkerk.

■ VERKOPINGEN

Middelburg

Verkoop door de vrouwenvereniging Hadassa van de Geref. Gemeente te Middelburg-zuid op **zaterdag 29 november**, van 10.00-13.00 uur, in de Zuijderkerk, Schoutstraat 1, aldaar.

Nunspeet

Verkoop door de vrouwenvereniging Martha te Nunspeet op **donderdag 27 november** in de kerk van de Geref. Gemeente, Brinkersweg 17, aldaar. Opening

om 9.45 uur door ds. A. Schot. Verkoop- tijden: van 10.15-12.30 uur en van 14.00-19.00 uur. De opbrengst is voor de zen- ding en evangelisatie.

Rhenen

Verkoopdag (met rommelmarkt) door de vrouwenvereniging Kleine kracht te Rhenen op **zaterdag 29 november**, van 9.30-14.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente, Achterbergsestraatweg 59a, aldaar. De opbrengst is voor de zending en de kerk.

Rotterdam-Zuidwijk

Verkoopdag door de vrouwenvereni- ging Eunice van de Geref. Gemeente te Rotterdam-Zuidwijk op **zaterdag 22 november**, van 10.00-14.00 uur, in de Bethelkerk, Langenhorst 104, aldaar. De opbrengst is voor kerk, zending en evan- gelisatie.

■ EXCURSIE AFD. OOST VOGG

Op **donderdag 27 november**, van 19.30-

circa 22.00 uur, zijn we te gast in het nieuwe orgelmuseum in het Arent thoe Boecophuis aan de Van Kinsbergenstraat in Elburg. Op deze avond zal Maarten Seijbel ons een rondleiding geven in dit karakteristieke pand. Daarna is er ruim- schoots de gelegenheid om de diverse orgels, die daar staan, te bespelen. Ieder- een is hartelijk welkom!

■ BIJENKOMST IN DE KNOP GEBROKEN TE APeldoORN

Lotgenotenbijeenkomst "In de knop ge- broken", reformatorische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden, op **vrijdag 28 november**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente Apeldoorn, Graaf van Lijn- denlaan 9. Mevr. G. Vogelaar-van Mourik uit Elspeet hoopt deze avond met ons na te denken over het thema: "Stil verdriet". Voor nadere informatie:

www.indeknopgebroken.nl
of 06 - 49 49 94 99.

J.M. Kleppe; Hoofddorp 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Hoogvliet 19.00 uur ds. H. Hofman; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kam- pen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. M. Gol- verdingen en 14.30 uur ds. C. van Krim- pen; Katwijk aan Zee 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bre- deweg; Leiderdorp 16.30 uur stud. M.H. Schot; Lelystad 9.30 en 15.00 uur stud. H. van der Heiden; Lisse 10.00 en 15.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Marknesse 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Meeuwen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Moerkap- pelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Nieuwdorp 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur stud. M.H. Schot; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 15.30 uur ds. J. van Belzen; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Oostburg 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostka- pelle 9.30 en 15.00 uur ds. M. Mondria; Oostvoorne 19.00 uur ds. L. Terlouw; Op- perdoes 19.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Oud-Beijerland 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Oudemirdum 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Poederoijen 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur ds. L. Blok; Poortugaal 17.30 uur stud. W.A. Zondag; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rilland-Bath 14.00 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexan- derpolder 10.00 uur ds. H. Paul en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam- IJsselmonde 9.30 en 15.00 uur stud. W.A. Zondag; Rotterdam-Zuidwijk 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scher- penzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.30 uur ds. J. Driessen; Sint Annaland 14.30 uur ds. S. Maljaars; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. P. Mul- der; Spijkenisse 10.00 uur ds. J. Driessen; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. E. Bakker; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 23 NOVEMBER 2014

Aagtekerke 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Alblas- serdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.30 uur ds. G. van Manen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. B. Labee; Apel- doorn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; Arnhem 15.30 uur ds. R. Katten- berg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur stud. H. Brons; Berkenwoude 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Bodegra- ven 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. A.A. Brug- ge; Boskoop 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Breda 15.00 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerk- ken en 17.00 uur ds. A.J. Gunst; De Valk- Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur (H.D.) ds. G.W.S. Mulder en 15.30 uur ds. W. Harinck; Den Helder 10.00 en 16.00 uur stud. M.T. Al-

Chalabi; Deventer 15.00 uur ds. J. van Laar; Dinteloord 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. Schipper; Dirksland 15.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 16.30 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Emme- loord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. He- ijkamp; Enschede 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Enter 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 15.00 uur stud. H. Brons; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravensande 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik- Ido-Ambacht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 17.00 uur ds.

Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 18.00 uur ds. M.J. van Gelder; Vlaardingen 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Vlissingen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. G.J.N. Moens; Waarde 18.00 uur ds. M. Golverdingen; Wageningen 15.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. M. Mondria; Westzaan 15.30 uur ds. B. Labee; Wierden 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 15.30 uur ds. H. Paul; Wolphaartsdijk 18.00 uur ds. C. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 uur ds. C. Harinck en 19.00 uur ds. M. Joosse; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

■ DINSDAG 25 NOVEMBER 2014

Dirksland 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Ede 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Naaldwijk 19.45 uur ds. A. Schreuder; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ouddorp 19.30 uur ds. L. Blok; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. M. Mondria; Urk 19.30 uur ds. A. Verschuure; Westzaan 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld.

■ WOENSDAG 26 NOVEMBER 2014

Aagtekerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. S. Maljaars; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 13.00 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Dinteloord 19.30 uur ds. W. Silfhout; Goes 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.45 uur ds. D. de Wit; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur ds. J. van Belzen; Kamperland 14.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Kapelle-Biezelinge 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Kortgene 10.00 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Kruijningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Meeuwen 19.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 9.30 en 14.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J.J. Tanis; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. L. Terlouw; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oostkapelle 9.30 en 16.30 uur ds. M. Karens; Opperdoes 19.30 uur ds. A. Schot; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 uur ds. J. Schipper en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld en 14.00 uur ds. J.J. van

Ekeveld; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Westkapelle 9.30 uur en 18.30 uur ds. B. van der Heiden en 14.00 uur ds. J. Schipper; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. M. Mondria; Yerseke 9.30 en 14.00(H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen.

■ DONDERDAG 27 NOVEMBER 2014

Hoogvliet 19.45 uur ds. A. Schot; Oostburg 10.00 en 15.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. M. Mondria; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder.

■ ZATERDAG 29 NOVEMBER 2014

Veenendaal 15.00 uur (aangepaste kerkdienst) ds. B. Labee.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 23 NOVEMBER 2014

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. G. Baan en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur evang. S. de Visser en 16.00 uur ds. C. Sonneveld; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

SHG
Stichting Hulpverlening in Gezinnen

SHG gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

Namens SHG werkt u als zzp'er.

www.shgzorg.nl

De Stichting Hulpverlening in Gezinnen heeft als doel om te bemiddelen in zorg, ten behoeve van gezinnen en ouders die behoren tot de gereformeerde gezindte. Dit betekent onder andere dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Wij zijn voor de regio Barneveld en de regio Bommelerwaard op zoek naar:

Oproepkrachten kraamzorg

SHG biedt:

- Een goede inwerkperiode en begeleiding (afhankelijk van opleiding en ervaring)
- De mogelijkheid tot bijscholing en voldoende overlegmomenten

SHG zoekt:

- Gemotiveerde mensen, die de grondslag van de SHG onderschrijven in hun dagelijkse levenshouding en mediagebruik
- Enthousiaste mensen die in het bezit zijn van diploma Kraamverzorgende en tevens van rijbewijs en auto
- Mensen die geregistreerd staan in het kwaliteitsregister van het kenniscentrum kraamzorg en de mogelijkheden hebben om aan de criteria hiervan te voldoen.

Voor meer informatie over deze functie en over de mogelijkheden die SHG biedt, kunt u contact opnemen met mev. A.T. Molenaar-Kok, tel. 078-63 11 777. Uw bemiddelingsverzoek kunt u sturen naar de secretaris van SHG, de heer A. Fase, Keizershof 45, 2353 ST Leiderdorp of mailen naar arbeidsbemiddeling@shgzorg.nl.

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagrati.nl

(Kerk)orgel- en pianolessen voor alle niveaus in Utrecht

De lessen voor kerkorgel worden gegeven op het fraaie historische orgel v.d. Westerkerk in Utrecht (op loopafstand van C.S.) Voor info: F. van Basten, professioneel (kerk)orgel- en pianodocent, 06-18711013, fvanbasten@hotmail.nl

Gezellig studentenhuis in Zoetermeer zoekt 2 huisgenotes!
Gouda, Leiden en Den Haag goed bereikbaar.
E-mail: anne1094@gmail.com

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

Lekker naar Texel... WEEKEND/MIDWEEK **€119*** WEEK **€149***
De Verrassing Bungalowpark
www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06
* Vanafprijs, geldig buiten de schoolvakanties, tot de herfstvakantie 2014

HARKES
Begraffenissen
Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegraffenissen.nl
Wij verzorgen alleen begravenissen
0172 - 21 21 22

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG zorg die aansluit bij uw manier van leven. Bijbelse normen en waarden vormen daarin de basis voor uw en onze dagelijks levenshouding en media-gebruik.

Kraamzorg
Bel 0187 - 48 91 73
b.g.g. 0342-49 21 55
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg
Bel 0166 - 65 26 05
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

HULP NA EEN ONGEVAL

Bent u slachtoffer geworden van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

Voor meer informatie: www.db-letselschade.nl of 0252-70108.

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

TEACHERS NEEDED!

CALVIN CHRISTIAN SCHOOL in Alberta, Canada, urgently requires teachers to fill vacancies for the 2014-2015 school year.

For more information contact the principal: Marc Slingerland: tel. 001 403 331-4574
Email: marc.slingerland@ccschool.ca

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

Energie Voor Kerken

Bedankt voor uw deelname!

Ruim 3.500 kerken en kloosters hebben zich inmiddels aangesloten bij het inkoopcollectief Energie voor Kerken.

Dankzij uw deelname kopen we gezamenlijk voordelig groene energie in.

Greenchoice is voor 2015-2016 opnieuw gekozen als onze energieleverancier. Met Greenchoice kiest u niet alleen voor groen, maar ook voor een goede service. Greenchoice is namelijk uitgeroepen tot klant-vriendelijkste energieleverancier!

Ook interesse?
U kunt maandelijks instappen in het collectief. Kijk voor meer informatie op www.energievoorkerken.nl of neem contact op met Sonja Boer van Hellemans Consultancy.
☎ 030 767 01 21
✉ boer@hellemansconsultancy.nl

Het collectief Energie voor Kerken is een initiatief van CIO-K in samenwerking met energie adviesbureau Hellemans Consultancy.

Uw voordelen:

- Scherpe groene energie tarieven
- Uitstekende contractvoorwaarden
- Transparante dienstverlening
- Optimale persoonlijke service

Werken aan verandering;
verbetering of acceptatie van
**persoonlijke, relatie- of
familieproblemen.**

www.praktijkfiducia.nl
06 - 29 41 51 47

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
Orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641
Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

Tijdelijke woonruimte te huur nabij
centrum van **Barneveld**.
Tel. 0342-493957.

www.luxefotokaarten.nl

Ook vierkante kaarten!
Met code 'saambinder'
10% korting. Winst voor ZGG.

Jong stel zoekt huis t/m € 185.000,
omg. **Geldermalsen/Leerdam**,
tel. 06-12640863.

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

**Praktijk
den Uijl**
psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

Schrijfwedstrijd
Kijk snel op
onze web-
site!

Om Sions Wil

NIEUWE BOEKEN 2014

GROOT LOON

€12,95

De Tien Geboden
vanuit Gods Woord
aan jongeren uitgelegd
Ds. D.W. Tuinier
ISBN: 978-94-91586-43-9

Van Alpha tot Omega

€13,50

Gezinsdagboek bij de hele Bijbel
Ds. M. van Reenen
ISBN: 978-94-91586-52-1

€19,95

De arbeid en
beloning van de
christen
William Gurnall
ISBN: 978-94-91586-48-4

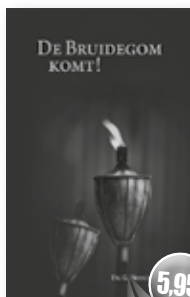

€8,95

Uw trouw
is groot
Bijbelstudies over
Klaagliederen
B.S. van Groningen
ISBN: 978-94-91586-29-3

GESCHENKBOEKJES

5,95*

ds. G. Hoogerland
De Bruidgom komt!
Drie preken over de ernst van deze tijd.
Geb. 100 blz.
Jubileumprijs!
*prijs vanaf
1-1-2015 **11,90**

11,90

ds. A. Hoogerland
Tot Hem bekeerd
Vier overdenkingen over de wondervolle bekering van de kamerling.
Geb. 120 blz.

11,90

ds. B.J. van Boven
Dankers
Drie dankdagpreken vanuit de liederen Hammaäloth.
Geb. 88 blz.

9,90

ds. A. Verschuure
De sterken der aarde
Vier zijn er die een goede gang maken: de oude leeuw, de windhond, de bok, en een koning die niet is tegen te staan.
Geb. 85 blz.

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

www.gebrkoster.nl

KO1504

verkrijgbaar bij de boekhandel

Bas. Als je vastloopt.

Gewone dingen kunnen ingewikkeld worden op je werk.
Omgaan met kritiek. Een conflict oplossen.
Leiding geven. Leiding krijgen. Je mening geven in de groep.

Loop je er mee vast? Met Bas kom je weer verder.

Bas van Dijk • (0318) 768 038 • info@bascoaching.nl •
www.bascoaching.nl

Nieuwe Uitgave!

De stem van de Tortelduif

Uit het leven van Plonia Hoogenboezem-Biemand

Voor deze levensbeschrijving blijft belangstelling. Dat bleek reeds uit de diepe indruk die het destijds ook maakte op ds. G.H. Kersten. Vandaar zijn hartelijke aanbeveling vooral ook voor de jongeren. Op 17-jarige leeftijd werd Plonia uit de wereld getrokken en mocht zij de oprechte keus maken om voor de dienst des Heeren te kiezen. Eerlijk en helder mocht zij later haar strijd, maar ook de vele uitredingen opschrijven. Vooral voor deze tijd is het van groot belang dat onze jongeren geconfronteerd worden met deze lectuur van vrije genade!
Het boek is boeiend en oprecht geschreven en maakt op jong en oud indruk. Aangevuld met brieven, foto's en gegevens over de familie. Gebonden, 144 pagina's.

Herdrukken: Jonge Zangers deel 1 t/m 10

Het levenseinde en de verwachting van ca. 50 jongeren!

Van foto's en toelichting voorzien. Al deze boeken per stuk

€ 9,75

Bestellen bij de boekhandel of bij:
Uitgeverij 'Middelburg', 't Zanddorp 2, 4335 AJ Middelburg
Tel. 0118 - 625472, Email: johwesterbeke@kliksafe.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:
Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Wie wil er voor James zorgen?

James is nog maar drie en moet nu al zijn vader missen. Zijn moeder staat er helemaal alleen voor. Als niemand te hulp schiet, belandt James met zijn familie op straat! U kunt Malawiaanse kinderen als James een veilig thuis bieden. Geef voor onderdak en (Bijbels) onderwijs.

Maak uw bijdrage over op
IBAN NL74 RABO 0335 3074 50
 t.n.v. Stéphanos, Hendrik Ido Ambacht
 Bel voor sponsoring van een gezin: 038 - 385 79 66

Stéphanos
 www.stephanos.nl

Presentatie? voorlichting@stephanos.nl of bel 06-301 671 72

Wij bevelen het werk van Stéphanos van harte aan!

ds. A.A. Brugge, ds. D.J. Budding, ds. G. Clements, ds. A.A. Egas, ds. L. Groenberg, ds. A. den Hartog, ds. J. IJsselstein, ds. L.M. Jongejan, ds. J. Joppe, ds. M. Klaassen, ds. L.W. van der Meij, dhr. D.J. Schouten, mr. C.G. van der Staaij, ds. K. Visser, ds. W. van Vlastuin en ds. H. Zweistra

Approved for
 church planting
ANBI

RST
 Zorgverleners

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp en verpleging & verzorging**

Begrafenisonderneming STAM
 Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
 Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Te huur in **Gouda**: mooie kamer voor werkend meisje of 2 PABO studentes, tel. 06-43295134.

www.stropdassenmode.nl

€19,95 per stuk / 3 stuks voor €50,00

Online webwinkel met alleen stropdassen van 100% zijde topkwaliteit.

Gebruik kortingscode SA50 en betaal tijdelijk geen verzendkosten!

17,50

Themapreken

Eerder verschenen in deze serie:

DI. 1. Boetepreken
 U kunt zich abonneren op de serie Themapreken voor 12,50 per deel!

DI. 2. Avondmaalspreken
 Voorbereidings- en nabetrachtingspreken
 Ds. B.J. van Boven, ds. A.T. Huijser, ds. S.W. Janse, ds. J.J. Tanis, ds. A. Verschuure
 Verschijnt DV begin dec.

DI. 3. Bevrijdingspreken
 Herdenkingspreken i.v.m. 70 jaar bevrijding van de Tweede Wereldoorlog
 O.a. ds. B.J. van Boven, ds. J. Mijnders, ds. D.W. Tuinier, ds. J.W. Verweij, ds. A. Verschuure
 Verschijnt DV begin 2015

18,50

Een Woord ter rechter tijd

Gelegenheidspreken voor het Kerkelijk jaar

Inhoud: Feeststoffen Advent t/m Pinksteren, Ouden Nieuwjaar. M.m.v. predikanten: Blok L., Hofman H., Huijser A.T., Rijswijk van J., Schippers J., Karels W.J.

Grote duidelijke letter.
Heel geschikt als uitdeelboek!

Opbrengst: mede tbv kerkbouw Ger. Gem. Sliedrecht

Uitgeverij en Boekhandel **De Ramshoorn**
 Lange Vorststraat 21 - Goes
 (0113) 221909 info@ramshoorn.nl
www.ramshoorn.nl

Verkrijgbaar in de boekhandel

VAN STAVEREN
 Begrafenisverzorging
 Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn
 Dag en nacht bereikbaar, in elke regio
 (0172) 23 33 38
 Wij verzorgen alleen begrafenissen

AMBTSKLEDING...

 's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
 0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
 ADVIES AAN HUIS MOGELIJK!

kina
 begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
 Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
 Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Hierbij bestel ik:

- ..... ex. Boetepreken   ..... ex. Avondmaalspreken
 ..... ex. Bevrijdingspreken   ..... ex. Weespreken
 ..... ex. Abonnement op serie Themapreken, vanaf dl 1/2
 ..... ex. Een Woord ter rechter tijd

Naam .....
 Adres .....
 Postcode .....
 Woonplaats .....
 Telefoonnr. ....